

KLINICKÁ FARMACIE VE VELKÉ BRITÁNII – PŘÍPAD Z PRAXE

KAZUISTIKA

Na chirurgické oddělení hepatogastroenterologie byla přijata 74letá pacientka s akutními bolestmi, pnutím v oblasti břicha a celkovou malátností. Obsah stomy byl zbarven do zelena a černá. Při příjmu byla u pacientky naměřena zvýšená teplota (38 °C) a krevní tlak 128/59 mm Hg.

V osobní anamnéze hospitalizované pacientky figurovala Crohnova nemoc, kolostomie (jako následek resekce sigmoidní části tlustého střeva před 8 lety), osteoartrita, osteoporóza, deprese a nedávno diagnostikovaná fibrilace síní. Pacientka bydlela sama a několikrát v týdnu využívala pomoc svých dětí a pečovatelské služby.

Po vstupním vyšetření byla pacientka hospitalizována s nejasnou diagnózou (podezření na gastroenteritidu nebo exacerbaci Crohnovy nemoci). Na základě toho byl pacientce předepsán injekční metronidazol a analgezie (morfin v perorálním roztoku). Laboratorním vyšetřením krevního obrazu byla zjištěna snížená hladina hemoglobinu a následně byl předepsán přípravek s obsahem železa. V akutně podávané terapii na oddělení byl kromě výše zmíněných léků předepsán i warfarin. Chronická terapie předepsána nebyla z důvodu nepřesné lékové anamnézy a pracovní vyčerpání lékaře. Lékárník po třech dnech kontaktoval praktického lékaře, aby zjistil, které léky pacientka pravidelně užívá, jaké léky nesnáší, a aby doplnil lékovou anamnézu. Zjistilo se, že pacientka byla bez antidepresiv a sedativ (fluoxetin, diazepam), léků k léčbě Crohnovy nemoci (mesalazin, prednisolon) a antiarytmik (bisoprolol) po dobu několika dnů. Warfarin, který byl na oddělení předepsán, pacientka nikdy v minulosti neužívala a na oddělení jej užívat odmítala. Po intervenci lékárníka lékař výše zmíněné léky předepsal.

TROMBOPROFYLAZE U FIBRILACE SÍNÍ

Zjistilo se, že warfarin chirurgové předepsali kvůli nedávno diagnostikované fibrilaci síní ve snaze řídit se doporučením NICE (National Institute for Health and Clinical Excellence). V doporučených postupech NICE „The management of atrial fibrillation CG36“ se uvádí, že při iniciaci antitrombotické terapie u nově diagnostikované fibrilaci síní se má postupovat dle stratifikace rizika cévní mozkové příhody (stroke risk stratification) (viz obrázek 1.) a u každého pacienta je při výběru trombotické profylaxe třeba zhodnotit i všechna individuální rizika a komorbidity.

Další možnou pomůckou při výběru vhodné trombotické profylaxe je tzv. CHADS₂ index. U paci-

Mgr. Kornélia Chrapková
Hospital Pharmacy of Sunderland Royal Hospital, Sunderland, United Kingdom

V rubrice „Okénko ze zahraničí“ jsem se již nejednou zmiňovala o tom, jak je implementována klinická farmacie ve Velké Británii, jaké má postavení lékárník v klinickém týmu a co je náplní jeho činnosti. Následující a zároveň poslední kasuistikou z mé dvouleté praxe v jedné z britských nemocnic bych se ráda rozloučila s Británií i s touto rubrikou.

entů s nově diagnostikovanou fibrilací síní se hodnotí přítomnost:

C (history of congestive heart failure) – kongestivní srdeční selhání v anamnéze;

H (history of hypertension) – hypertenze v anamnéze

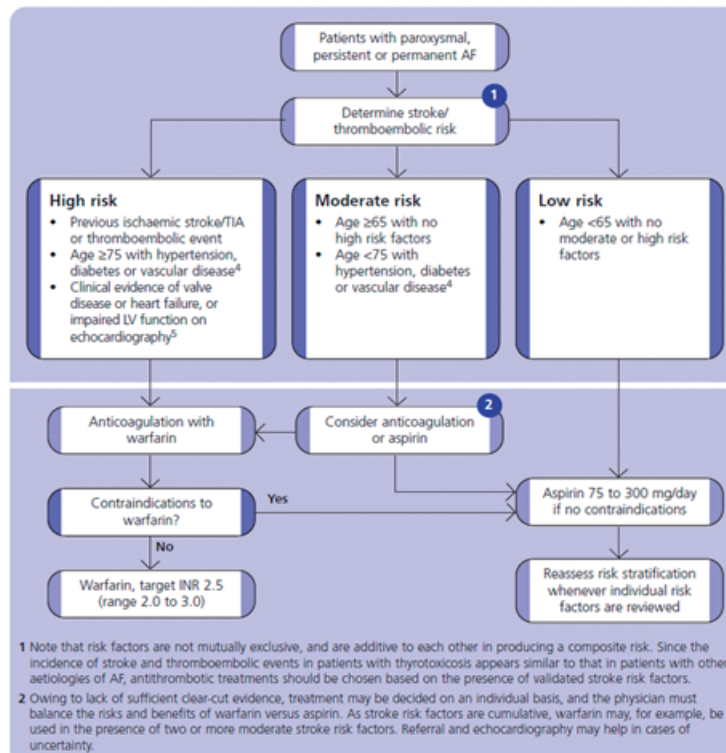
A (age > 75 years) – věk nad 75 let

D (history of diabetes mellitus) – diabetes mellitus v anamnéze

S₂ (history of stroke or transient ischaemic attack) – cévní mozková příhoda nebo tranzitorní ischemická ataka (TIA) v anamnéze.

Stroke risk stratification and thromboprophylaxis

Stroke risk stratification

⁴Coronary artery disease or peripheral artery disease.

⁵An echocardiogram is not needed for routine assessment, but refines clinical risk stratification in the case of moderate or severe LV dysfunction and valve disease.

NICE clinical guideline 36

obrázek 1. Stratifikace rizika cévní mozkové příhody dle doporučení NICE

Přítomnost každého z výše zmíněných onemocnění se hodnotí jedním bodem, kromě výskytu cévní mozkové příhody nebo TIA v anamnéze, které je hodnoceno dvěma body. Po sečtení všech bodů se dle výsledku doporučuje zahájit antitrombotickou terapii následovně:

- skóre CHADS₂ ≥ 2 = střední až vysoké riziko – indikován warfarin
- skóre CHADS₂ < 2 = nízké riziko (a pacienti s kontraindikací pro užívání warfarinu) – indikována kyselina acetylsalicylová.

Kdybychom se řídili doporučením NICE nebo indexem CHADS₂, dospěli bychom ke zjištění, že pacientka má střední riziko cévní mozkové příhody (jediným rizikem je věk) a na základě toho by měla být správně zahájena léčba kyselinou acetylsalicylovou. Dalším důvodem proti výběru warfarinu je přítomnost gastrointestinálního onemocnění s vysokým rizikem krvácení. A v neposlední řadě je zde samotný nesouhlas pacientky, na základě kterého lze předvídat špatnou adherenci k terapii. Na druhé straně iniciace dlouhodobé prevence kyselinou acetylsalicylovou nese s sebou kromě zvýšeného rizika krvácení i zvýšené riziko exacerbací Crohnovy

nemoci vzhledem k duální inhibici enzymů COX a z těchto důvodů není vhodná.

Na základě zhodnocení přínosu a rizika trombotické profylaxe a následné konzultace s lékařem byla pacientka propuštěna domů bez zahájení antitrombotické terapie. Praktický lékař byl informován o všech změnách v terapii i o zvažování antikoagulační terapie, zároveň byl požádán o pravidelné monitorování krevního obrazu pacientky z důvodu nízkého hemoglobinu.

Literatura a autorky

Garant rubriky: Mgr. Kornélia Chrapková